

Regionplan 2026–2028

Bilaga

Så styrs Region Västernorrland

Inledning

Region Västernorrland verkar i invånarnas tjänst, lyder under kommunallagen och styrs av förtroendevalda politiker.

Verksamheten regleras i hög utsträckning genom de lagar och förordningar som styr offentlig förvaltning i Sverige till exempel:

- kommunallagen
- hälso- och sjukvårdslagen
- patientlagen
- tandvårdslagen
- lagen om regionalt utvecklingsansvar

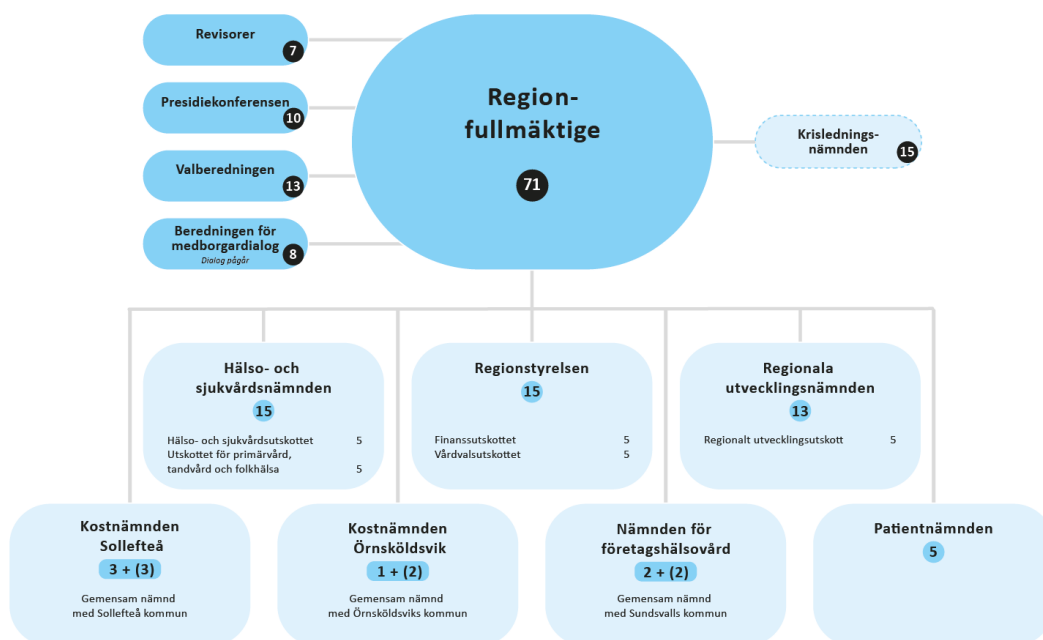
Förutom lagar och förordningar finns lokala styrdokument som reglerar arbetet inom Region Västernorrland, såsom exempelvis policys, planer och program. På övergripande nivå fastställs dessa av regionfullmäktige.

1. Organisation

Region Västernorrland är en politiskt styrd organisation. Regionfullmäktige är det högsta beslutande organet och har det yttersta ansvaret för regionens verksamhet och inriktning. Det består av 71 direktvalda ledamöter som väljs i allmänna val. Beslutsrätt delegeras av regionfullmäktige till regionstyrelsen och nämnder som i sin tur kan vidaredelegera beslutsrätten.

Fullmäktige beslutar bland annat om mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Regionfullmäktige utser förtroendevalda till fullmäktigeberedningar, regionstyrelsen och övriga nämnder, och utser också Region Västernorrlands representanter i externa organ som kommunalförbund, bolag och stiftelser.

Region Västernorrlands politiska organisation illustreras i bilden nedan:

Version 250929

Regionfullmäktige (71 ledamöter) är regionens högsta beslutande organ. Beredningen för medborgardialog (8 ledamöter), presidiekonferensen (10 ledamöter) och valberedningen (13 ledamöter) är regionens tre fullmäktigebereidningar. Revisorerna (7 st) är en egen förvaltning som har till uppgift att granska hela regionens verksamhet.

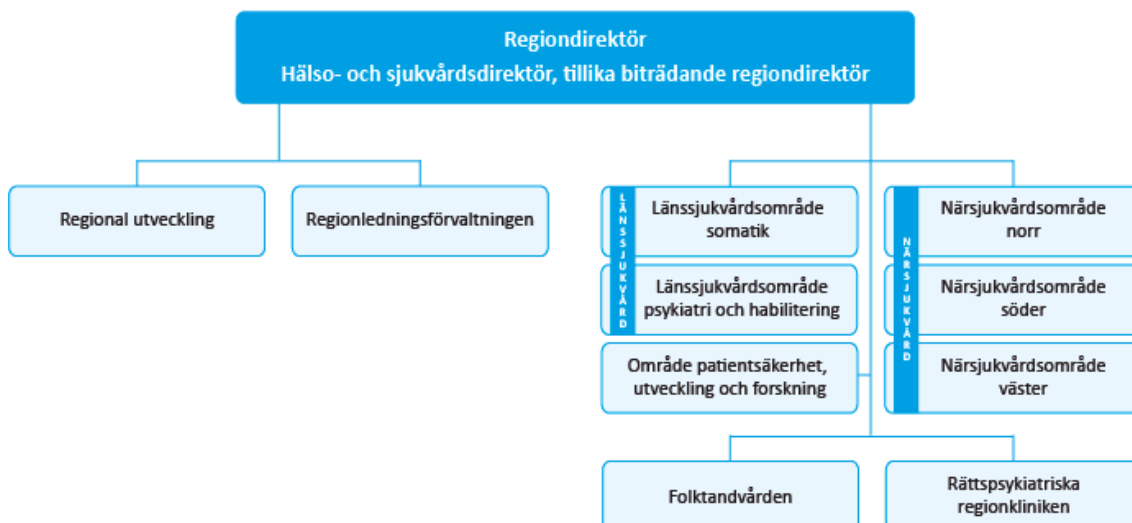
Regionstyrelsen (15 ledamöter) leder förvaltningen av regionens verksamhet och bereder ärenden till regionfullmäktige. Vidare ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av Region Västernorrlands angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Nämnderna Hälso- och sjukvårdsnämnden (15 ledamöter) och Regionala utvecklingsnämnden (13 ledamöter) får sina uppdrag från regionfullmäktige.

Region Västernorrland har två kostnämnder i samverkan med Sollefteå respektive Örnköldsviks kommun— Kostnämnden Sollefteå (3 ledamöter) och Kostnämnden Örnköldsvik (1 ledamot). Därtill finns Nämnden för företagshälsovård (2 ledamöter), som bedrivs i samverkan med Sundsvalls kommun.

Två av regionens nämnder, Krisledningsnämnden (15 ledamöter) och Patientnämnden (5 ledamöter), är egna myndigheter.

Nedan beskrivs den övergripande strukturen med förvaltningar/områden som ligger under nämnderna.

Regiondirektören är högsta tjänsteperson i organisationen, biträdd av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Hälso- och sjukvården är indelad i totalt åtta områden. Dessa består av två Länssjukvårdsområden – Somatik samt Psykiatri och habilitering – respektive tre Närsjukvårdsområden; norr, söder och väster. Hälso- och sjukvårdens områden omfattar också Folk tandvården, Rättspsykiatriska regionkliniken samt området Patientsäkerhet, utveckling och forskning.

Två ytterligare förvaltningar i Region Västernorrland är Regional utveckling samt Regionledningsförvaltningen.

2. Styrning och ledning

Region Västernorrlands styrning utgår från regionens värdegrund, vision och mål samt grunduppdrag. Förutom dessa är ekonomin en förutsättning.

Regionens grundprinciper avseende planering, styrning och uppföljning regleras i en policy¹, "Samlad ledningsprocess" där kvalitet och internkontroll finns integrerade. Grundprinciperna för styrning och ledning inom Region Västernorrland är:

- Tydligt invånar-, patient-, kundfokus
- Tillit och kunskap som bas för medarbetarskap och ledarskap
- Faktabaserade och finansierade beslut
- Processorienterat förhållningssätt
- Kvalitetsutveckling genom ständiga förbättringar

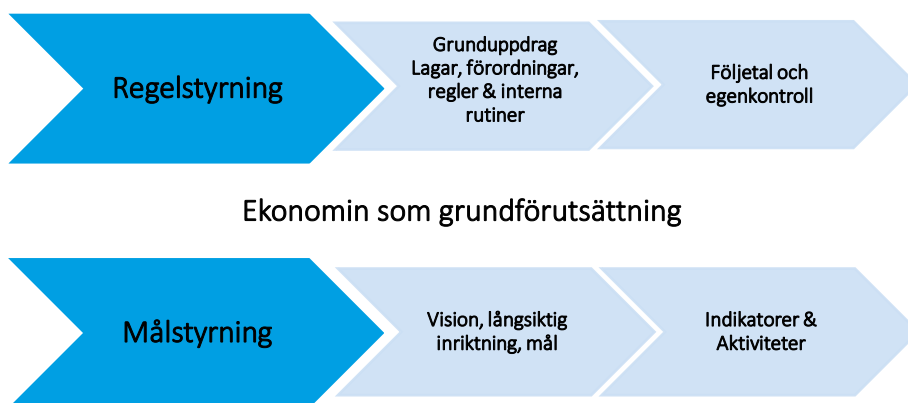
Styrningens målsättning är att säkerställa att regionens vision och de politiska ambitionerna får genomslag och att verksamheterna bedrivs ändamålsenligt.

¹Policy för samlad ledningsprocess, dnr 23RS5141

Regionens styrmodell² anger hur arbetet med planering, genomförande och uppföljning av regionens verksamhet ska ske. Tillit och kunskap är styrmodellens principer. De ska komma till uttryck genom styrningsstruktur och ledarskap. I policyn för samlad ledningsprocess anges principerna som bas för ledarskap och medarbetarskap. Därtill ska delaktighet, dialog och samverkan vara grundläggande inslag.

Region Västernorrlands styrmodell utgår dels från styrning som baseras utifrån regler, dels utifrån mål. Ekonomin utgör en grundförutsättning i sammanhanget, då de ekonomiska ramarna huvudsakligen är fastlagda i en skattefinansierad organisation.

En stor del av regionens verksamhet handlar om att utföra dess samlade grunduppdrag, huvudsakligen genom operativt arbete. För att det ska fungera behövs i första hand verksamhetsnära styrning och ledarskap som anpassas efter behov/situation. Regionens verksamheter regleras i olika utsträckning av lagar, förordningar och regler (*regelstyrning*). Det betyder att varje verksamhet har att tillämpa de regelverk, lagar och förordningar som riktar krav på just den verksamheten. Vanligtvis konkretiseras kraven med interna rutiner som styr hur arbetet ska genomföras. Grunduppdraget kan följas upp genom verksamhetsspecifika följetal eller annan egenkontroll, som identifierats som relevanta för respektive verksamhet.

Målstyrning är främst aktuellt vid ambitionshöjningar i regionens verksamheter och ska ge förutsättningar för förflyttningar och utveckling. Detta kan ske med hjälp av styrverktyg såsom vision, strategier, mål och övriga prioriteringar för utvecklingsarbetet samt uppföljning av resultat och effekt. Mål ska ge tydlig riktning/ambition om vad som ska åstadkommas. Samtidigt ska målstyrningen ge verksamheten frihet att bestämma hur arbetet ska utformas och genomföras. Arbetet med målstyrning utgår oftast från mål fastställda på politisk nivå. De omsätts huvudsakligen till aktiviteter i förvaltning, verksamheter och på enheter. Mål kan dock fastställas på alla organisatoriska nivåer, om så bedöms nödvändigt och till dessa kopplas i så fall, indikatorer och aktiviteter.

²Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell, dnr 24RS853

3. Planerings- och uppföljningsstrukturer

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige fastställer varje år en regionplan som gäller för de kommande tre åren. Regionplanen visar Region Västernorrlands inriktning och tänkta utveckling. Beredningsprocessen för regionplanen startas av regionstyrelsen som tar del av kända fakta- och analysunderlag och för dialoger utifrån dem. Under våren bereder regionstyrelsen regionplanens ambitioner och ramar i en politisk beredningsgrupp. Nämnder och förvaltningar inbjuds och involveras för dialoger.

Regionplanen beslutas i juni och syftar till att:

- Fastställa mål
- Klargöra det finansiella utrymmet under planperioden samt ange fördelningen mellan olika huvudverksamhetsområden. Planen ska också översiktligt beskriva vad som bedöms möjligt att få ut av insatta resurser.
- Uppfylla kommunallagens krav på flerårsplanering.

Det ska finnas en röd tråd från vision och övergripande mål i regionplanen till de konkreta aktiviteter som behövs i verksamheten. Modellen ska således stödja kopplingen mellan politiska intentioner och verksamhet.

Uppföljning av regionplanen sker genom delårsrapport och årsredovisning och omfattar mål, ekonomisk ställning samt en bedömning utifrån god ekonomisk hushållning.

Regionövergripande indikatorer fastställs huvudsakligen av regionfullmäktige i samband med beslut om regionplanen.

Nämnder och regionstyrelsen

I maj och juni tas dialog upp i respektive nämnd med dess förvaltning/-ar, exempelvis utifrån framtida ambitioner, prioriteringar, risker i förhållande till måluppfyllelse på kort och lång sikt, etcetera. Dialogerna förankras vidare i förvaltningarna, och mynnar ut i att nämndens verksamhetsplan fastställs, den beslutas under oktober månad och innehåller:

- Ett samlat dokument med verksamhetsplanering och ekonomiska ramar för kommande år, samt plan för nästkommande två år. Dokumentet utgör samtidigt nämndens konkretisering av regionplanens ambitioner.
- Mål från regionplanen som relaterar till nämndens ansvarsområden samt vid behov, mål som är nämndens egna. Till samtliga mål kopplas indikatorer. Detta förutsätter dialoger med respektive förvaltning/ hälso- och sjukvårdsområden, som i nästa led ansvarar för att förflyttningar sker genom de aktiviteter som tas fram.

Nämndens verksamhetsplan inklusive ekonomi följs upp på del- respektive helårsbasis. Till delår 2 (januari-augusti) upprättar nämnden en egen delårsrapport. Därutöver upprättar nämnden också en årsrapport.

Förvaltning

Förvaltningar, hälso- och sjukvårdsområden samt dess verksamheter utgår i sin verksamhetsplanering, också från regionplanen samt konkretiserar i sin tur även nämndernas och styrelsens prioriteringar. Ett samlat dokument upprättas, innehållande detaljerad verksamhetsplanering och budget för kommande år, samt plan för nästkommande två år.

Mål som riktats från nämnd tas in i verksamhetsplanen och kopplat till målen planeras aktiviteter som förväntas bidra till måluppfyllelse. Förvaltningen kan vid sidan av detta ange egna indikatorer som visar framdriften mot målet.

För uppföljning av verksamhetens grunduppdrag och budget, ska ett urval av relevanta följetal för återsrapportering och jämförelser ingå i verksamhetsplanen. Därtill kan även andra former av uppföljning, exempelvis egenkontroll, anges i verksamhetsplanen om så bedöms relevant. Förvaltningens uppföljning till nämnd sker genom månadsvisa uppföljningsdialoger som bygger på prognos och utvalda följetal. Två delårsrapporter per år (januari-mars, respektive januari-augusti) samt en årsrapport upprättas.

Verksamhet och enhet

Planeringen i verksamheter och enheter, utgår från:

- egna identifierade behov utifrån grunduppdrag och ekonomiska förutsättningar
- närmast överordnad organisatoriska nivåns planering och prioriteringar.

Grunderna för planeringen är alltså både de egna, verksamhetsrelaterade behoven, och en fortsatt konkretisering utifrån relevanta delar ur förvaltningens (hälso- och sjukvårdsområdets) och nämndens verksamhetsplan, respektive regionplanen och andra övergripande planer och program. Planeringen bygger främst på aktiviteter som arbetas fram med delaktighet från medarbetarna, och som utgör kärnan i planeringen av hur de tilldelade målen och indikatorerna ska omsättas.

För uppföljning av verksamhetens grunduppdrag och budget, bör utvalda följetal för jämförelser, egenkontroll med mera ingå i verksamhetsplaneringen. Överenskommelse sker med överordnad linjeföring.

Prioriteringar sker på respektive organisatorisk nivå. I det arbetet ska risker och konsekvenser värderas, exempelvis avseende måluppfyllelse på kort respektive lång sikt.

Uppföljningen sker främst genom dialog, med avstämning av aktiviteter och följetal.

4. Ägarstyrning

Region Västernorrland är på olika sätt engagerad i verksamheter som har stark anknytning till den egna verksamheten eller på annat sätt är till för att förbättra utvecklingen i länet. Engagemanget tar sig exempelvis uttryck i form av stöd till projekt, del- eller heläggande i aktiebolag eller finansiering av stiftelser.

Inga av de associationer Region Västernorrland är delägare, stiftelsebildare eller medlem i, är helägda av Region Västernorrland. I delägda bolag, bildade stiftelser (tillsammans med någon annan) och föreningar ska regionstyrelsen utöva uppsikt i den omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Regionstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt, bland annat till uppgift att i årliga beslut, för varje hel- eller delägt aktiebolag, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna (6 kap. 9 § KL). Bolagen följs via olika forum och sammanhang, bland annat genom ägardirektiv, på bolagsstämmor, via ägarsamråd, genom års- och i förekommande fall delårsredovisning samt genom olika presentationer.

Sammanställning ägarstyrda juridiska personer

Kommunalförbund (och kommunal avtalssamverkan)
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Norrlands nätverk för musikteater och dans
Norra sjukvårdsregionförbundet
Svenskt Ambulansflyg

Bolag, stiftelser och föreningar
Nya Ostkustbanan AB
Scenkonst Västernorrland AB
Almi Företagspartner Mitt AB
Stiftelsen Läns museet Västernorrland

Utöver ovanstående juridiska personer finns även stiftelser, förbund och föreningar som Region Västernorrland har engagemang i.